

รู้จักบัญชีไทย

อุตสาหกรรม ไอซีที ความสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย

1. บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดเป็นเทคโนโลยีที่มีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศต่างๆ ทั่วโลกอย่างแพร่หลาย เช่น การเพิ่มขึ้นของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่าย broadband ตลอดจนการแทรกตัวเข้าไปเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการสาขาต่างๆ ได้มีการพยายามที่จะประเมินผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่างๆ โดยทั่วไป อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรืออุตสาหกรรมไอซีที (Information and Communication Technology: ICT) ยังอาจมีความเข้าใจในนิยามและขอบเขตของกิจกรรมแตกต่างกันในกลุ่มต่างๆ

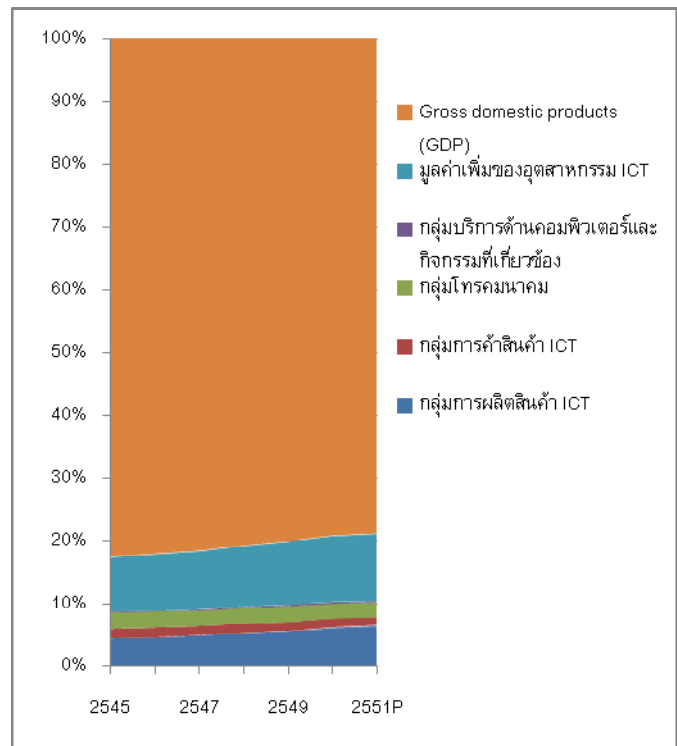
บทความนี้จะได้นำเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบของอุตสาหกรรมไอซีที ต่อระบบเศรษฐกิจไทยระดับมหภาคในปัจจุบัน โดยข้อมูลรายได้ประชาชาติและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยขอบเขตของอุตสาหกรรมไอซีทีประกอบด้วยอุตสาหกรรมหลัก 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการผลิตสินค้าไอซีที (ICT manufacturing) กลุ่มการค้าสินค้าไอซีที (ICT trade) กลุ่มโทรคมนาคม (Telecommunications) และกลุ่มการบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (Computer-Related services)

2. ความสำคัญของไอซีทีในระบบเศรษฐกิจไทย

การวิเคราะห์สถานะและความสำคัญของอุตสาหกรรมไอซีทีในบทวิเคราะห์นี้จะใช้ขอบเขตของอุตสาหกรรมตามที่มาตรฐานสากลกำหนดในหัวข้อก่อนหน้า เป็นแนวทางการวิเคราะห์ในกรณีของประเทศไทยโดยจะพิจารณาทั้งในด้านการผลิตและการใช้จ่ายในสินค้าและบริการของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1 ด้านการผลิต: มูลค่าเพิ่มของไอซีทีในระบบเศรษฐกิจไทย

ปัจจุบัน อุตสาหกรรมไอซีที มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่สร้างรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกสินค้าไอซีที ประมาณ 916,219 ล้านบาท¹ ในปีพ.ศ. 2551 หรือคิดเป็นร้อยละ 15.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น โดยมีการส่งออกหลักไปยังประเทศจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศในอาเซียน เป็นต้น โดยเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญในตลาดแรงงานของประเทศ มีการจ้างงานประมาณ 498,032 คน² รวมทั้งเป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้มีการลงทุนจากต่างประเทศในการดำเนินการผลิตในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

¹ สินค้า ไอซีที ได้แก่ computer, computer and part, Integrated circuit, Part of integrated circuit, Telecommunication Equipments และ Television set and Radio.

² รายงานผลที่สำคัญ สํารวจอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2551 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

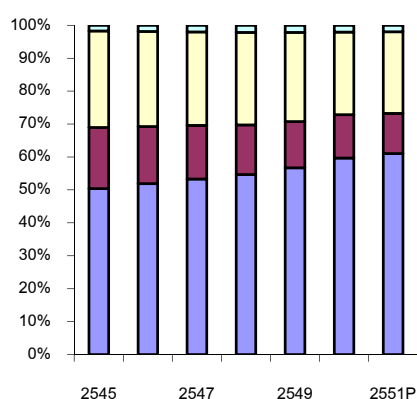
โครงสร้างการผลิต พิจารณาจากข้อมูล สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศไทย ราคาคงที่ปีพ.ศ.2531 อุตสาหกรรมไอซีทีที่มีมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนเพิ่มจากร้อยละ 10.5 ในปีพ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 13.4 ในปีพ.ศ. 2551 แนวโน้มดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมไอซีที ที่มีความสำคัญในระบบ เศรษฐกิจไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 1 และ 2)

หากพิจารณาโครงสร้างการผลิตของ อุตสาหกรรมไอซีที ในประเทศไทยโดยละเอียดพบว่า มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นเป็นการผลิตสินค้าไอซีทีเป็นหลัก โดยสัดส่วนของกลุ่มการผลิตสินค้าไอซีที ต่อ GDP เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.3 ในปีพ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 8.2 ในปีพ.ศ. 2551 เนื่องจากการขยาย กำลังการผลิตของบริษัทต่างชาติที่มีการลงทุนใน ประเทศไทย โดยเฉพาะอุตสาหกรรม Hard Disk Drive ที่ได้มีการขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2550 และพ.ศ. 2551

กลุ่มโทรคมนาคมเป็นภาคบริการที่มีสัดส่วน ต่อ GDP สูงรองจากการผลิตสินค้าไอซีทีโดยมี สัดส่วนประมาณร้อยละ 3.1 ถึงร้อยละ 3.4 ใน ระหว่างปีพ.ศ. 2545 ถึง ปีพ.ศ. 2551 เนื่องจากการ บริการโทรคมนาคมของประเทศได้มีการขยายการ ให้บริการอย่างมากในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาโดยเฉพาะ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แต่อย่างไรก็ตามในช่วงปี หลังๆความต้องการใช้เริ่มเข้าสู่จุดอิ่มตัวประกอบกับ ยังไม่มีการเปลี่ยนผ่านไปสู่เทคโนโลยีใหม่ เช่น ระบบ 3G ทำให้การขยายตัวไม่สูงเช่นในอดีต

กลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจการที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทให้เช่าปริ๊นเตอร์คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่เป็นกิจกรรมสำคัญใน ประเทศที่พัฒนาแล้วเช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา มี สัดส่วนในอุตสาหกรรมไอซีที ต่อ GDP สูง แต่ใน กรณีของประเทศไทย การบริการในกลุ่มนี้มีมูลค่าเพิ่ม

**สัดส่วนกลุ่มอุตสาหกรรม
ICT ประเภทต่างๆ**

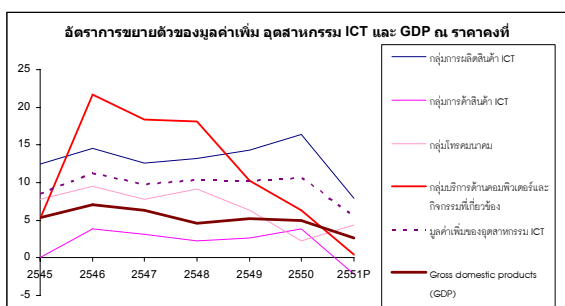

- กลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจการที่เกี่ยวข้อง
- กลุ่มโทรคมนาคม
- กลุ่มการค้าสินค้า ICT
- กลุ่มการผลิตสินค้า ICT

ต่อ GDP ค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 0.2 ถึงร้อยละ 0.3 เท่านั้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึง ปีพ.ศ. 2551

ภาวะการผลิต อุตสาหกรรมไอซีที เป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวได้ดีในช่วงที่ผ่านมา โดยมีอัตราการขยายตัวระหว่างร้อยละ 8.5 ถึงร้อยละ 11.2 ระหว่างปีพ.ศ. 2545 ถึงปีพ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นอัตราสูงกว่าการขยายตัวของ GDP ทุกๆปี (ตารางที่ 3) เป็นผลจากการผลิตสินค้าไอซีที ขยายตัวได้ดีตามภาวะการส่งออกที่สูงขึ้นตามวัฏจักรขาขึ้นของสินค้าไอซีทีในตลาดโลกหลังจากผ่านช่วงวิกฤตการณ์ดอทคอมในปีพ.ศ. 2543 ถึงปีพ.ศ. 2545 (Dot Com Crisis 2000-2002) ที่เกิดจากปัญหาการลงทุนส่วนเกิน (Over Investment) ก่อให้เกิดกำลังการผลิตส่วนเกินเป็นผลให้อุปสงค์รวมในช่วงดังกล่าวไม่สามารถรองรับอุปทานรวมได้

หากวิเคราะห์การขยายตัวของอุตสาหกรรมไอซีที รายกิจกรรมพบว่ากลุ่มโทรคมนาคมขยายตัวดีในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2545 ถึงปีพ.ศ. 2549 ประมาณร้อยละ 6 ถึงร้อยละ 9 แต่การขยายตัวเริ่มชะลอลงในปีพ.ศ. 2550 ถึงพ.ศ. 2551 ที่ขยายตัวร้อยละ 2.2 และ 4.3 ตามลำดับเนื่องจากปริมาณความต้องการในประเทศเริ่มอิ่มตัว ในส่วนของกลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจการที่เกี่ยวข้องในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2545 ถึงพ.ศ. 2550 มีการขยายตัวดีในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจดี แต่ขนาดของมูลค่าเพิ่มมีสัดส่วนในระบบเศรษฐกิจต่ำ

การผลิตของอุตสาหกรรมไอซีที ปีพ.ศ. 2551 จะลดตัวลงค่อนข้างมากจากร้อยละ 10.6 ในปี พ.ศ. 2550 เหลือเพียงร้อยละ 5.5 ตามภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และเศรษฐกิจโลก เนื่องจากวิกฤตการเงิน (Sub-prime) ของสหรัฐอเมริกาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆทั่วโลกทำให้อุปสงค์โดยรวมลดลง โดยเฉพาะการใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไอซีที ในช่วงเศรษฐกิจหดตัว โดยทั่วไปการใช้จ่ายด้าน อุปกรณ์ ICT จะลดลงมากกว่าด้าน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้นผลกระทบของการหดตัวของอุปสงค์ในตลาดโลกจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม ไอซีทีของไทยสูงเนื่องจากโครงสร้างการผลิตที่เน้นในกลุ่มการผลิตสินค้าไอซีที มากกว่าด้านบริการไอซีที

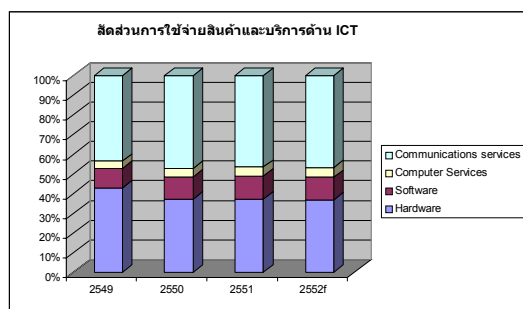
2.2 มูลค่าการใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีที

การใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีที³ ในที่นี้สามารถแบ่ง สินค้าไอซีที สามารถออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ อุปกรณ์ ICT, โปรแกรมคอมพิวเตอร์, บริการทางคอมพิวเตอร์ และ บริการด้านการสื่อสาร

โครงสร้างการใช้จ่ายในสินค้าและบริการ

ไอซีที: การใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มการสื่อสาร

ข้อมูลจากการสำรวจพบว่าในระบบเศรษฐกิจไทยมีการใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีทีในระดับประมาณ 5 แสนล้านบาทต่อปี โดยในปีพ.ศ. 2550 และพ.ศ. 2551 มีมูลค่าการใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 501,317 และ 542,854 ล้านบาทตามลำดับ โดยการใช้จ่ายส่วนใหญ่ในปีพ.ศ. 2551 เป็นการซื้อบริการด้านการสื่อสารถึงร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ด้าน อุปกรณ์ ICT ร้อยละ 37.3

³ การสำรวจตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ที่จัดทำโดยสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติร่วมกับหน่วยงานพันธมิตรอื่นๆ

เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์การสื่อสารอื่นๆ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ลำดับถัดมาเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ บริการทางคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 11.6 และ 4.6 ตามลำดับ แต่หากพิจารณาโดยจำแนกระหว่างสินค้าและบริการ พบว่าในระบบเศรษฐกิจมีการใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีที ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือใช้จ่ายซื้อบริการไอซีที ร้อยละ 51.1 และใช้จ่ายซื้อสินค้าไอซีที ร้อยละ 48.9

ภาวะการใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีที ปี 2551:

Mini Notebook ขยายตัวสูง

การใช้จ่ายสินค้าและบริการไอซีที ปีพ.ศ. 2551 พบว่ามีการใช้จ่ายทั้งสิ้น 542,854 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 8.3 สูงกว่าที่ขยายตัวร้อยละ 1.6 ในปีพ.ศ. 2550 หากพิจารณารายละเอียดพบว่า การที่ปีพ.ศ. 2551 แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจโดยรวมชะลอตัวลง แต่การที่ใช้จ่ายสินค้าและบริการไอซีที มีการขยายตัวสูงขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสินค้ากลุ่ม อุปกรณ์ ICT ที่มียอดขายสูงขึ้นร้อยละ 8.6 จากที่ติดลบร้อยละ 11.7 ในปีพ.ศ. 2550 โดยสินค้าที่มีการขยายตัวสูงคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ Mini Notebook ที่เป็นสินค้าออกใหม่ และมีราคาต่ำกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook โดยทั่วไปทำให้ความนิยมในตลาดสูงและยอดจำหน่ายขยายตัวมาก

การใช้จ่ายด้าน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ บริการทางคอมพิวเตอร์ ขยายตัวร้อยละ 11.2 และ 16.6 ตามลำดับ ชะลอลงจากปีพ.ศ. 2550 เนื่องจากการใช้จ่ายในกลุ่มธุรกิจชะลอลงตามภาวะการลงทุนโดยรวม ส่วน บริการด้านการสื่อสาร ขยายตัวร้อยละ 6.6 ชะลอตัวลงมากจากร้อยละ 10.3 ในปีพ.ศ.2550 จากการชะลอตัวของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในขณะที่โทรศัพท์พื้นฐานการขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องจากความนิยมที่ลดลง

มูลค่าตลาดไอซีทีของประเทศไทย

มูลค่า (ล้านบาท)

ตลาด	2549	2550	2551
อุปกรณ์ ICT	211,296	186,570	202,682
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	50,064	56,616	62,937
บริการทางคอมพิวเตอร์	17,689	21,425	24,981
บริการด้านการสื่อสาร	214,571	236,706	252,254
Total	493,620	501,317	542,854

ที่มา ประมวลผลจากเอกสารสรุปผลสำรวจตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยปี 2551

สัดส่วนตลาด ไอซีที (ร้อยละ)

ตลาด	2549	2550	2551
อุปกรณ์ ICT	42.8	37.2	37.3
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	10.1	11.3	11.6
บริการทางคอมพิวเตอร์	3.6	4.3	4.6
บริการด้านการสื่อสาร	43.5	47.2	46.5
Total	100.0	100.0	100.0

ที่มา ประมวลผลจากเอกสารสรุปผลสำรวจตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยปี 2551

3. บทสรุป

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจใน 4 กิจกรรมการผลิตหลักตั้งแต่การผลิตสินค้าไอซีที การค้าสินค้าไอซีที การบริการด้านคอมพิวเตอร์ และกิจการโทรคมนาคมมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทยสูงขึ้นมาโดยตลอดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามโครงสร้างทางด้านการผลิตและการใช้จ่ายในสินค้าไอซีที มีความแตกต่างและมีความไม่สมดุล โดยที่โครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่เน้นหนักในกิจกรรมการผลิตสินค้า อุปกรณ์ ICT เพื่อการส่งออกเป็นหลัก แต่การผลิตบริการด้านไอซีทีมีมูลค่าเพิ่มในสัดส่วนที่ต่ำ ขณะที่การใช้จ่ายด้านไอซีที มีสัดส่วนของสินค้าและบริการใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 50

ดังนั้นในการเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไอซีที รัฐบาลควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาและขยายขอบเขตของกิจกรรมการผลิตบริการด้านไอซีที ซึ่งจะเป็นการปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม และก่อให้เกิดความสมดุลของโครงสร้างการผลิตระหว่างภาคสินค้าและบริการไอซีที และการใช้จ่ายในสินค้าและบริการไอซีทีของประเทศ

การเติบโตของตลาดไอซีทีของประเทศไทยปี

ตลาด	50/49	51/50
อุปกรณ์ ICT	-11.7	8.6
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	13.1	11.2
บริการทางคอมพิวเตอร์	21.1	16.6
บริการด้านการสื่อสาร	10.3	6.6
Total	1.6	8.3

ที่มา ประมวลผลจากเอกสารสรุปผลสำรวจตลาดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยปี 2551 และประมาณการปี 2552 โดย SIPA และ NECTEC

ตารางที่ 1 มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที และ GDP ณ ราคาคงที่ปีพ.ศ. 2531

หน่วย: ล้านบาท

อุตสาหกรรม	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551P
1. กลุ่มการผลิตสินค้า ไอซีที	170,896	195,747	220,378	249,457	285,189	332,089	358,175
2. กลุ่มการค้าสินค้า ไอซีที	62,858	65,301	67,325	68,821	70,594	73,263	71,677
3. กลุ่มโทรคมนาคม	99,429	108,913	117,406	128,182	136,227	139,272	145,213
4.กลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	5,754	7,002	8,283	9,783	10,778	11,462	11,503
มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที	338,937	376,963	413,392	456,243	502,788	556,086	586,567
Gross domestic products (GDP)	3,237,042	3,468,166	3,688,189	3,858,019	4,059,645	4,259,633	4,369,481

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลรายได้ประชาชาติของประเทศไทยปีพ.ศ. 2550 และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไตรมาส 4/2551

ตารางที่ 2 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที ต่อ GDP ณ ราคาคงที่ปี

พ.ศ. 2531

หน่วย: ร้อยละ

อุตสาหกรรม	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551P
1. กลุ่มการผลิตสินค้า ไอซีที	5.3	5.6	6.0	6.5	7.0	7.8	8.2
2. กลุ่มการค้าสินค้า ไอซีที	1.9	1.9	1.8	1.8	1.7	1.7	1.6
3. กลุ่มโทรคมนาคม	3.1	3.1	3.2	3.3	3.4	3.3	3.3
4.กลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที	10.5	10.9	11.2	11.8	12.4	13.1	13.4
Gross domestic products (GDP)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลรายได้ประชาชาติของประเทศไทยปีพ.ศ. 2550 และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไตรมาส 4/2551

ตารางที่ 3 อัตราการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที และ GDP

ณ ราคาคงที่ปีพ.ศ. 2531

หน่วย: ร้อยละ

อุตสาหกรรม	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551P
1. กลุ่มการผลิตสินค้า ไอซีที	12.5	14.5	12.6	13.2	14.3	16.4	7.9
2. กลุ่มการค้าสินค้า ไอซีที	0.1	3.9	3.1	2.2	2.6	3.8	-2.2
3. กลุ่มโทรคมนาคม	7.8	9.5	7.8	9.2	6.3	2.2	4.3
4.กลุ่มบริการด้านคอมพิวเตอร์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	5.2	21.7	18.3	18.1	10.2	6.3	0.4
มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรม ไอซีที	8.5	11.2	9.7	10.4	10.2	10.6	5.5
Gross domestic products (GDP)	5.3	7.1	6.3	4.6	5.2	4.9	2.6

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลรายได้ประชาชาติของประเทศไทยปีพ.ศ. 2550 และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไตรมาส 4/2551

หมายเหตุ

“รู้จักบัญชีไทย” จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่อิงกรอบแนวคิดหลักจากสถิติบัญชีประชาชาติของประเทศไทย รวมทั้งการค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเป็นการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นในเชิงวิชาการเท่านั้น

สำนักบัญชีประชาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม ป้อมปราบ กรุงเทพฯ 10100

โทรศัพท์ 02-280-4085 โทรสาร 02-281-2466

E-mail: nao@nesdb.go.th